

לְבַעֲרָא דִּילִי ואחרי שסיימו את תפילתם אמר רבי פנחס שוודאי צער זה הוא לבהמה שלי מפני שמענישים אותה, **דִּהָא יוֹמָא דָּא אַקְדִּימָנָא, וְהַיּוֹנָא מְרַחֵשׁ בְּאוֹרֵייתָא** כי היום הקדמתי לצאת לדרך והייתי חושב ומהרר בדברי התורה, **וְאַעְבֵּר לִי בְּאַתֵּר דְּלְכְלוּכָא שְׂרִיָּא** והחמור העביר אותי במקום שנמצא לכלוך ועי"כ הוצרכתי להפסיק מלימודי, **וְהַשְׂתָּא מְצַעְרִי לָהּ** ועכשיו מצערים אותו בגלל זה [צא]. **קָמוּ וְחָמוּ חַד חוּיָא קָטִיר אַרְגְּלֵיהּ** קמו וראו נחש אחד קשור לרגלי החמור, **אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאַסְחֵר (ס"א וְאַסְטֵר) קוּטְרָךְ, בְּקַטְפוּרָא דְּחוּרָא** אמר רבי פינחס נחש נחש לך ותסובב קשריך בתחתית החור במקום דירתך ואל תסתובב מסביב לרגלי החמור. **אַדְּהָכִי אַתְנַשֵּׁר חוּיָא, וְנַפְל קַפְסִירִי קַפְסִירִי** ובתוך כך נשר הנחש ונפל ממנו נתחים נתחים מפני שלא הלך מיד לחורו שגור עליו רבי פנחס (ניצוצי אורות בשם הרש"ב).

אור הרשב"י

ואברהם אבינו שורשו מאבא שהוא שורש כל התורה לכן כשהחמור הפריע להם בלימוד ע"י שעבר במקום הטינופת אז נענש על כך ע"י הנחש (הרמ"ז).

[צא] וכתב המהרח"ו שרבי פנחס בן יאיר היה גלגול של אברהם אבינו ולכן היה עוסק בגמילות חסדים והקל"ו שכנגד אברהם אבינו הוא קל"ו החמור והוא ישמעאל וחמורו של רבי פנחס הוא היה גלגול של ישמעאל

הלימוד היומי

לע"נ מרדכי בן עזו ונגימה בת בכי זצ"ל

הקב"ה מדקדק בצדיקים ושומר עליהם והרבה שלוחים למקום גם חיות וגם גויים

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמָה כָּל כֶּךָ מְדַקְדֵּק קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצַדִּיקָיָא אמר רבי אלעזר לרבי פנחס למה כל כך מדקדק הקב"ה

בצדיקים שתובע את עלבונם אפילו מבעלי החיים. **אָמַר לֵיהּ, וְדַאי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ בְּצַדִּיקָיָא, וְנָטִיר לֹזַן** אמר לו רבי

פנחס שוודאי מדקדק הקב"ה בצדיקים ושומר עליהם שלא יזקו, **וּבְעָא לְאוֹסְפָא לֹזַן קְדָשָׁה עַל קְדוּשַׁתֵּיהּ** ורוצה הקב"ה להוסיף להם קדושה על קדושתם

וְהַשְׁתָּא הָאִי חֲמָרָא, עַל דְּלֹא נָטִיר קְדוּשַׁתָּא דִּילִי אַעֲטָעַר ועכשיו זה החמור מפני שהוא לא שמר את הקדושה שלי לכן נענש והצטער.

וְדַא חוּיָא שְׁלִיחָא הוּיָא וזה הנחש היה שליח מהשמים להענישו, **וּכְמָה שְׁלוּחִין אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכֻלָּהוּ עָבִיד**

שְׁלִיחוּתֵיהּ והרבה שלוחים יש לקב"ה ובכולם הוא עושה את שליחותו, **וְאֶפִּילוּ בְּחַיּוֹת בְּרָא** ולא רק בדומם אלא אפילו בחיות השדה שיש להם קצת מהבחירה

עושה הקב"ה את שליחותו. **הָדָא הוּא דְכָתִיב** וזהו מש"כ בפסוק, (ויקרא כו) **וְהַשְׁלַחְתִּי בְּכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשַׁכַּלְתֶּם אֹתְכֶם** דהיינו

שתקבלו עונש על ידם. **וְאֶפִּילוּ בִּיד גּוֹי** שיש לו בחירה הקב"ה עושה את שליחותו, **הָדָא הוּא דְכָתִיב** וזהו מש"כ בפסוק, (דברים כח) **יֵשָׂא יְיָ**

עֲלֶיךָ גוֹי מֵרַחֵק מִקְצֵה הָאָרֶץ [צב] וְהֵם שְׁלֹחֵי הַעֲנִישׁ אִתְּכֶם.

הרשע נענש ע"י הצדיק אבל רשע ע"י רשע לא נענש אלא בשוגג

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבִידָא דְיִשְׂרָאֵל עָבִיד שְׁלִיחוּתָא אָמַר

רבי אלעזר לרבי פנחס האם גם ביד ישראל עושה הקב"ה את שליחותו. אָמַר

לִיה, אִין. פְּגוּז רָשָׁע בִּידָא דְצַדִּיק אָמַר לוֹ רַבִּי פְּנַחַס בֶּן, כְּגוֹן רָשָׁע

שנענש ע"י הצדיק דהיינו ע"י הבית דין. אָבֵל רָשָׁע בִּידָא דְיִשְׂרָאֵל

רָשָׁע אַחֲרָא, לָא עָבִיד בִּיה שְׁלִיחוּתָא אָבֵל לַהֲעֲנִישׁ רָשָׁע יִשְׂרָאֵל

ביד רשע אחר ישראל לא עושה בו הקב"ה את שליחותו, אָלָא בְּזִמְנָא דְאִיהוּ

לָא מְכַוֵּן בִּיה אֵלָא רַק בְּזִמְנָן שְׁהוּא לָא מְכוּוֹן לְדַבְרֵי הַזֶּה אֵלָא הוּא שׁוּגָג. הָדָא

הוּא דְכִתְיִב, (שמות כא) וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אָנְהָ

לִידּוֹ וְזֶהוּ מִשׁ"כ בַּפְּסוּק וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה בְּמִזִּיד וְאֲרַב לוֹ וְהִתְכוּוֹן לְהוֹרְגוֹ אֵלָא רַק וְהָאֱלֹהִים

אָנְהָ לִידּוֹ זִימֵן בְּשׁוּגָג. וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה דְיִיקָא, דְלֹא לְקַטְלָא לִיה

ואשר לא צדה מדויק שלא היה במזיד ולא התכוון להורגו. דָּא וְזֶהוּ, וְהָאֱלֹהִים

אָנְהָ לִידּוֹ, בְּגִין לְאַעֲנִישָׁא לְתַרְוִייהוּ שְׁהַקְב"ה זִימֵן לִידּוֹ בְּכַדִּי

להורגו בשוגג בכדי להעניש את שניהם שזה ימות וזה יגלה ע"י [צג].

אור הרשב"י

שם ירמיה ויתנו על ערי יהודה קולם.

[צג] וכדאיתא במסכת מכות דף י' ע"ב ר"ש

בן לקיש פתח לה פתחא להאי פרשתא

מהכא ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו וגו'

[צב] ובספר משמיע ישועה מבשר טוב ביאר

שישא ה' עליך גוי מרחוק מקצה הארץ,

שפירשהו המפרשים כולם על הרומיים

הנקראים היום אצלם נוצרים, ועליהם אמר

הלימוד היומי

לע"נ מרדכי בן עזו ונגימה בת כבי זצ"ל

מקשה כיצד הקב"ה עושה שליחותו ע"י החיות והגויים

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיכִי עֲבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

שְׁלִיחוֹתָא בִּידָא דְהֵנִי, וּבִידָא דְגוֹי רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאל עוֹד

את זקנו רבי פנחס איך עושה הקב"ה את שליחותו בידי החיות ובידי הגויים כלומר איך ידבר

עמיהם שיעשו את שליחותו (הרמ"ז). **אָמַר לֵיהּ וְאָבוּךְ לָא קִאָּמַר לְךָ**

אמר לו רבי פנחס וכי אביך רשב"י לא אמר לך דבר זה. **אָמַר לֵיהּ עַד לָא**

שְׁאִילָנָא אמר לו רבי אלעזר עוד לא שאלתי אותו.

בזמן שהקב"ה מסתיר עיניו מלשמור על האדם המזויקים שוכנים ומרעים לו

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקֹט וּמִי יִרְשַׁע וְגוֹ'. וְהוּא

יִשְׁקֹט, בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב שְׁקִיטוֹ

וְשִׁלוּהָ לְבַר נָשׁ פתח רבי פנחס להשיב לרבי אלעזר שבזמן שהקב"ה נותן שקט

ושלווה לאדם, **מָאֵן הוּא רִשָּׁאי לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, וּלְמַעַבְדֵּי לֵיהּ**

קִטְיִגּוּרִיא מי הוא שיש לו רשות להרע לו ולהזיקו ולעשות לו קטגור בכדי לקטרג

עליו למעלה. ומש"כ **וְיִסְתֵּר פָּנִים וּמִי יִשׁוּרְנוּ פִירוּשׁוֹ. וּבְזִמְנָא**

אור הרשב"י

מזמינן לפונדק אחד זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם וזה שהרג בשוגג יורד בסולם ונפל עליו והרגו זה שהרג במזיד נהרג וזה שהרג בשוגג נולה.

כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע וגו' במה הכתוב מדבר בשני בני אדם שהרגו את הנפש אחד הרג בשוגג ואחד הרג במזיד לזה אין עדים ולזה אין עדים הקב"ה

הלימוד היומי

לע"נ מרדכי בן עזו ונגימה בת כבי זצ"ל